V. INVESTITSIYALAR VA QURILISH

2019 yil yanvar-dekabr oylarida viloyatning iqtisodiyot va ijtimoiy sohani rivojlantirish uchun jami moliyalashtirish manbaalari hisobidan 5566,8 mlrd. so‘m (dollar ekvivalentida 629,8 mln. AQSH doll.) miqdorida asosiy kapitalga investitsiyalar kiritilib, 2018 yilning shu davriga nisbatan 167,1 foizni, shundan xorijiy investitsiyalar 2350,1 mlrd.so‘mni (jamiga nisbatan ulushi 42,2 foiz) tashkil etdi.

2019 yil yanvar-dekabr oylaida asosiy kapitalga kiritilgan investisiyalarnining o`sish sur`atlari

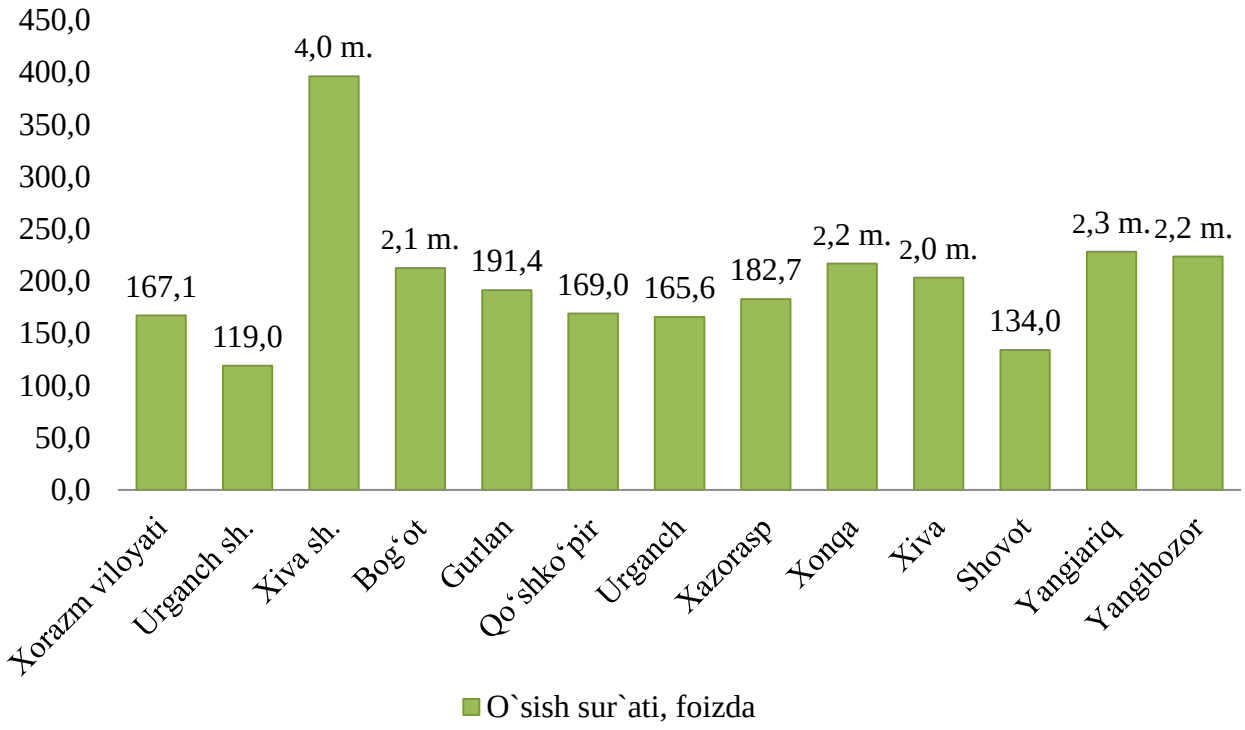

2019 yilning yanvar–dekabr oylarida jami asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning deyarli yarmidan ko‘pi, ya’ni 53,4 foizi viloyatning 4 ta tumani hissasiga, jumladan Urganch shahri 28,3 foiz, Xonqa tumani 9,4 foiz, Bog‘ot tumani 8,8 foiz va Urganch tumani 8,2 foizi to‘g‘ri keladi.

Ayrim hududlarda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning yuqori o‘sish sur’atlari kuzatildi. Jumladan o‘tgan yilning shu davriga nisbatan Xiva shahri 4,0 marta, Yangiariq tumani 2,3 marta,Yangibozor tumani 2,2 marta, Xonqa tumani 2,2 marta va Bog‘ot tumanlarida 2,1 martaga o‘sishi kuzatildi.

Aholi jon boshiga asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar

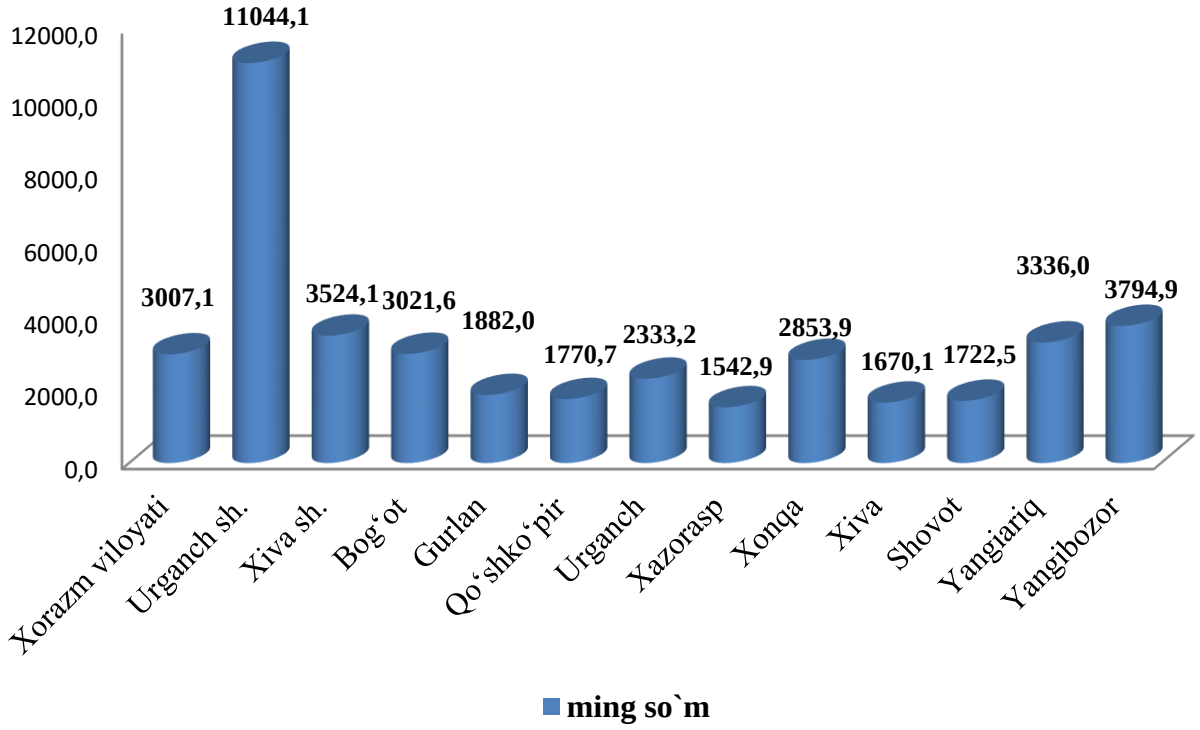

Aholi jon boshiga asosiy kapitalga kiritilgan investisiyala (foiz)

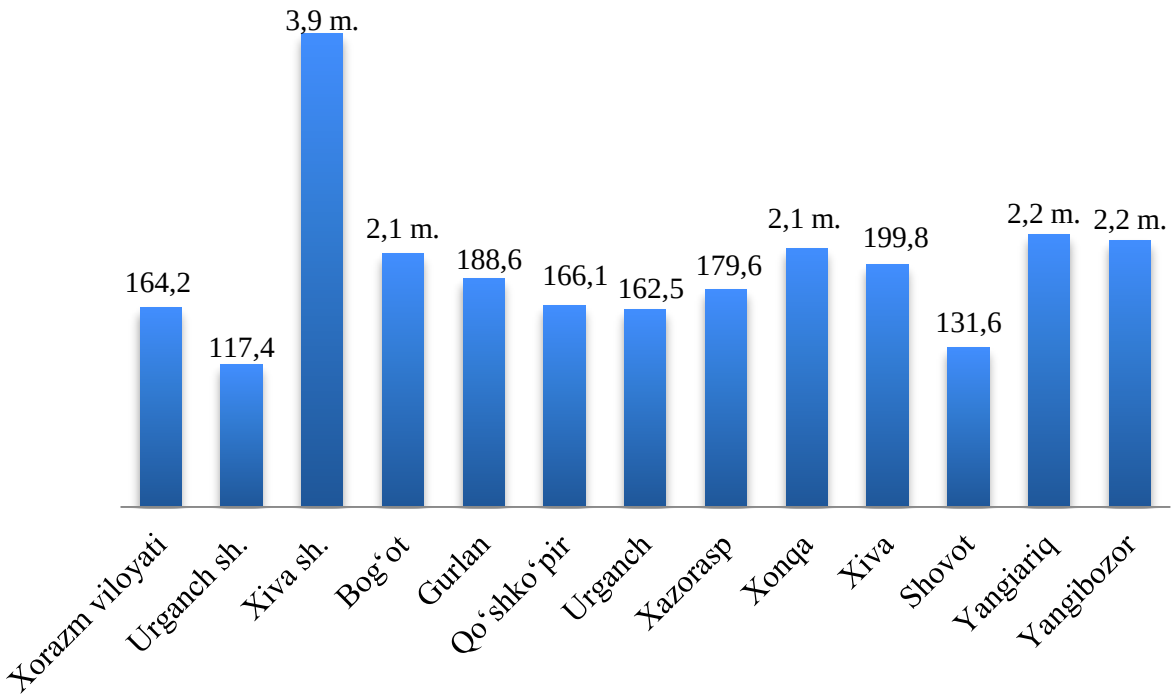

2019 yilning yanvar – dekabr oylarida aholi jon boshiga hisoblangan asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmi bo‘yicha yuqori ko‘rsatkichlar Urganch shahri 11044,1 ming so‘m (117,4 foiz), Yangibozor tumani 3794,9 ming so‘m (220,0 foiz) va Xiva shahri 3524,1 ming so‘m (390,1 foiz) qayd qilindi.

Moliyalashtirish manbalari bo‘yicha asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar

(2019 yil yanvar - dekabr oylarida)

	mlrd.so‘m	*o‘sish sur’ati, %*	*yakunga nisbatan foiz*
Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar	**5566,8**	**167,1**	**100,0**
shu jumladan:			
Markazlashgan investitsiyalar:	**1260,4**	**157,1**	**22,6**
byudjet mablag‘lari	485,4	106,6	8,7
Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish	25,8	157,5	0,5
O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi Suv ta’minoti va kanalizatsiya tizimlarini rivojlantirish jamg‘armasi	80,4	160,9	1,4
tiklanish va taraqqiyot fondi mablag‘lari	200,7	354,6	3,6
hukumat kafolati ostida chet el kreditlari	468,1	208,8	8,4
Markazlashmagan investitsiyalar:	**4306,4**	**170,3**	**77,4**
korxonalarning o‘z mablag‘lari	745,3	90,2	13,4
aholi mablag‘lari	1010,8	124,5	18,2
xorijiy investitsiya va kreditlar	1881,9	3218,9	33,8
shundan:			
to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiya	1142,8	2096,4	20,5
tijorat bank kreditlari va boshqa qarz mablag‘lari	668,4	80,2	12,0

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning texnologik tarkibi

(2019 yil yanvar-dekabr)

	jami	*Davlat*	*Nodavlat*
Jami, *mlrd. so'm*	**5566,8**	**1320,0**	**4246,8**
shu jumladan: umumiy hajmga nisbatan foiz ko'rinishida			
qurilish-montaj ishlari	2863,6	1016,0	1847,6
mashina, uskunalar, transport vositalari ishlab chiqarish va xo'jalik jihozlar	2353,7	266,9	2086,8
Boshqa harajatlar	349,5	37,1	312,4

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning texnologik tarkibida Viloyat bo'yicha qurilish – montaj ishlarining ulushi 51,4 foizni, mashina, uskuna, inventar sotib olishga harajatlar 42,3 foizni hamda boshqa harajatlar ulushi 6,3 foizni tashkil etdi.

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarda markazlashgan va markazlashmagan investitsiyalarning ulushlari

(yanvar-dekabr holatiga)

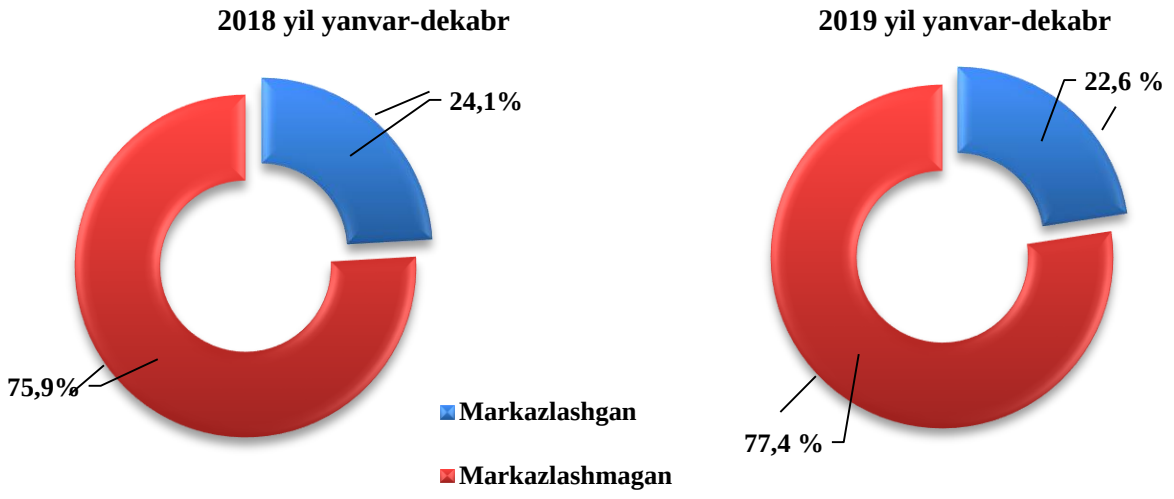

Viloyatda asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarda markazlashgan va markazlashmagan investitsiyalarning ulushlari 2019 yil yanvar-dekabr oylarida mos ravishda 22,6 foiz va 77,4 foizlarni tashkil qilib, ushbu ko'rsatkichlarning ulushlari o'tgan yilning shu davrida 24,1 foiz va 75,9 foizlarni tashkil qildi.

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning markazlashgan moliyalashtirish manbalari (ulushi foizda)

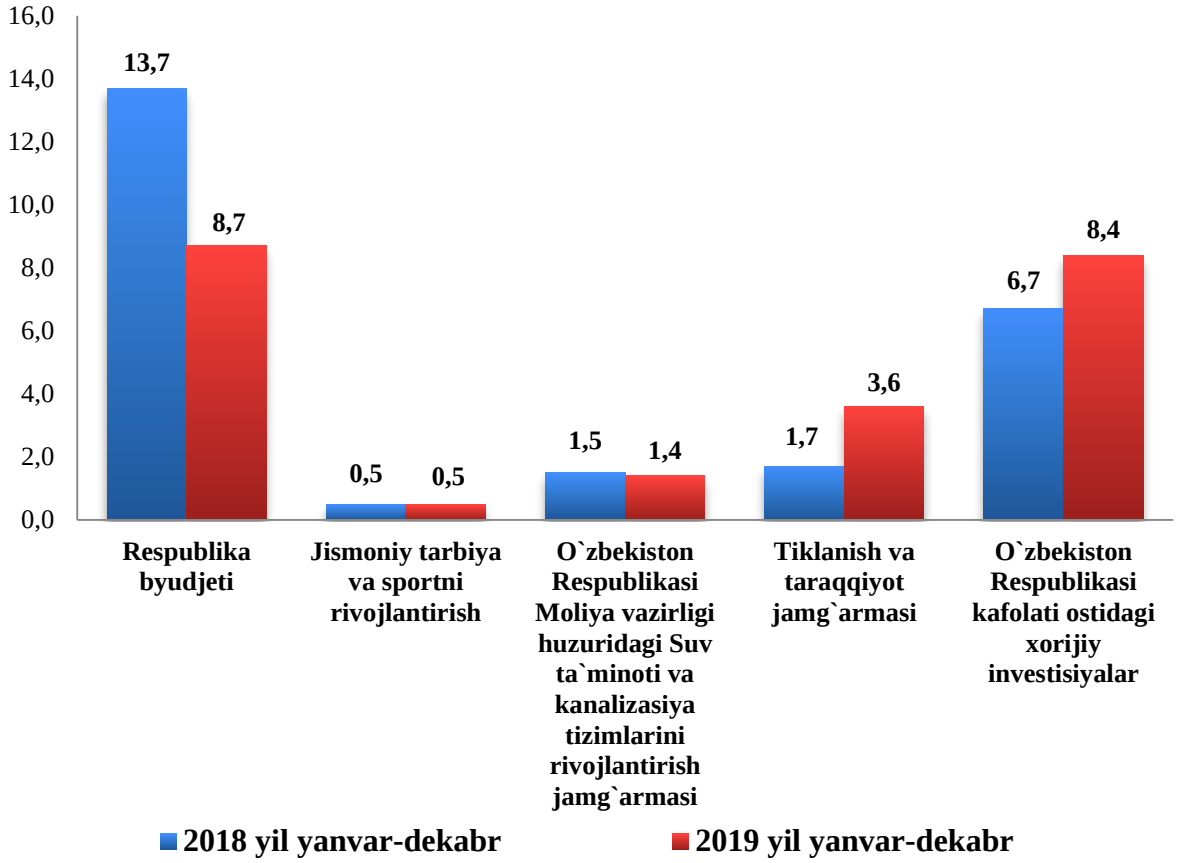

2018 yilning shu davri bilan solishtirganda O‘zbekiston Respublikasi kafolati ostidagi xorijiy investitsiyalar ulushi 1,7 foiz punktga o‘sgan, mos ravishda Tiklanish va taraqqiyot jamg‘arma ulushi 1,9 foiz punktga ko‘paygan bo‘lsa, Respublika byudjeti mablag‘larining ulushi 5,0 foizli punktga kamaygan.

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning markazlashmagan moliyalashtirish manbalari (ulushi, *foizda)*

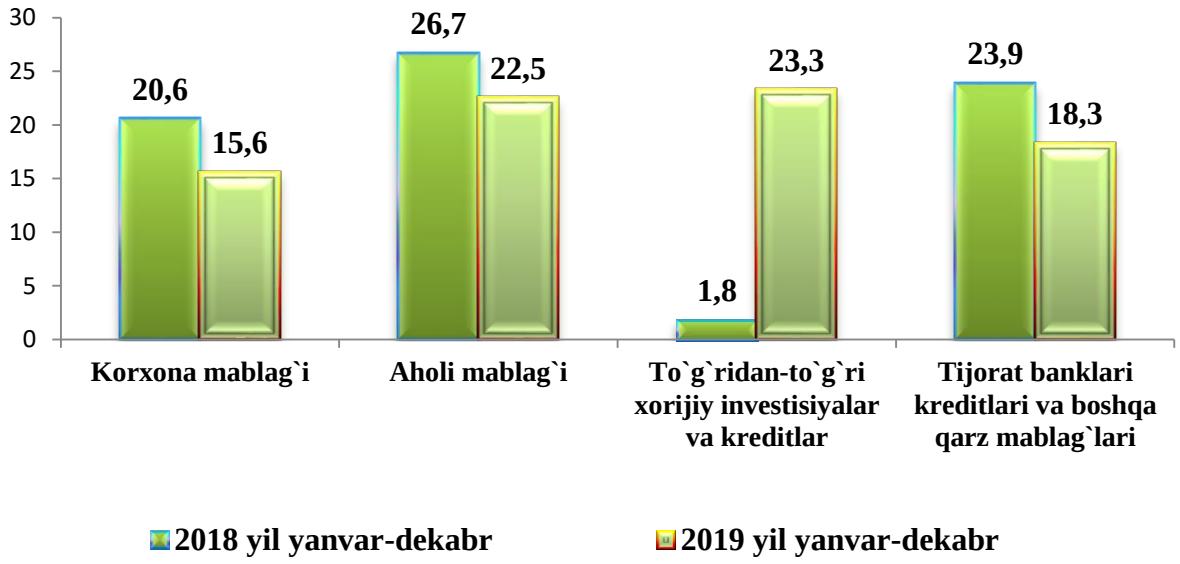

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning moliyalashtirish manbalari bo‘yicha tarkibi

	Jami investitsiyalar mlrd. so‘m	Shu jumladan moliyalashtirish manbalari bo‘yicha: (mlrd. so‘m)						
		Respublika byudjeti	Moliya vazirligi huzuridagi Suv ta’mino va kanalizatsiya tizimlarini rivojlantirish jamg‘armasi i	Korxona va aholi mablag‘i	Tijorat bank kreditlari va boshqa qarz mablag‘lari	Xorijiy investitsiya va kreditlar	Tiklanish va taraqqiyot jamg‘armasi	Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish
Xorazm viloyati	**3819,4**	**432,4**	**48,2**	**1454,2**	**699,9**	**971,8**	**195,8**	**17,2**
Shahar va tumanlar:								
Urganch sh.	907,6	116,8	0,3	382,7	157,4	233,7	-	16,7
Xiva sh.	200,5	14,2	-	69,1	13,2	104	-	-
Bog‘ot	410,9	18,7	46,7	88,4	96,9	43,7	116,5	-
Gurlan	209,3	31	0,4	91,8	30	56,1	-	-
Qo‘shko‘pir	232,4	30,3	0,1	86	43,8	72,2	-	-
Urganch	315,0	50,4	0,1	132,3	96,9	35,3	-	-
Xazorasp	270,5	40,7	0,2	107,3	36,3	86	-	-
Xonqa	272,1	28	0,2	111,2	61,1	71,6	-	-
Xiva	246,5	41	0,1	68,1	33,7	103,6	-	-
Shovot	233,0	17,1	0,04	102,8	48,5	64,1	-	0,5
Yangiariq	325,7	19,5	0,02	92,9	52,9	81,1	79,3	-
Yangibozor	195,9	24,7	0,04	121,6	29,2	20,4	-	-

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha 2019 yilning yanvar – dekabr oylarida asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar xajmi

	Mlrd. so‘m	*Jamiga nisbatan foizda*
Jami:	**5566,8**	**100,0**
Qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi	1220,9	21,9
Tog‘- kon sanoati	0,0	0,0
Ishlab chiqarish sanoati	1396,0	25,1
Elektr energiyasi, gaz va bug‘konditsiyalangan xavo	505,1	9,1
Suv bilan ta’minlash, kanalizatsiya, chiqindilarni yig‘ish va qayta ishlash	158,9	2,9
Qurilish	189,4	3,4
Ulgurji va chakana savdo, motorli transport vositalar va mototsikllarni ta’mirlash	206,1	3,7
Tashish va saqlash	113,5	2,0
Ovqatlanish va yashash bo‘yicha xizmatlar	78,8	1,4
Axborot va aloqa	35,9	0,6
Moliya va sug‘urta faoliyati	34,8	0,6
Professional, ilmiy va texnik faoliyat	11,4	0,2
Ta’lim	218,6	3,9
Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish	129,2	2,3
San’at, ko‘ngil ochish va dam olish	189,2	3,4
Jami faoliyat turlaridan tashqari: turar joy qurilishiga investitsiyalar	763,6	13,7
Boshqa faoliyat turlari	315,4	5,8

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarning 60,7 foizidan ortig‘i quyidagi iqtisodiy faoliyat turlariga yo‘naltirildi: qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi (21,9 foiz), ishlab chiqarish sanoati (25,1 foiz) va jami faoliyat turlaridan tashqari: turar joy qurilishiga yo‘naltirilgan investitsiyalar (13,7 foiz) ulushga ega ekanligini ko‘rsatadi.

2019 yilning yanvar – dekabr oylarida iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar tarkibi

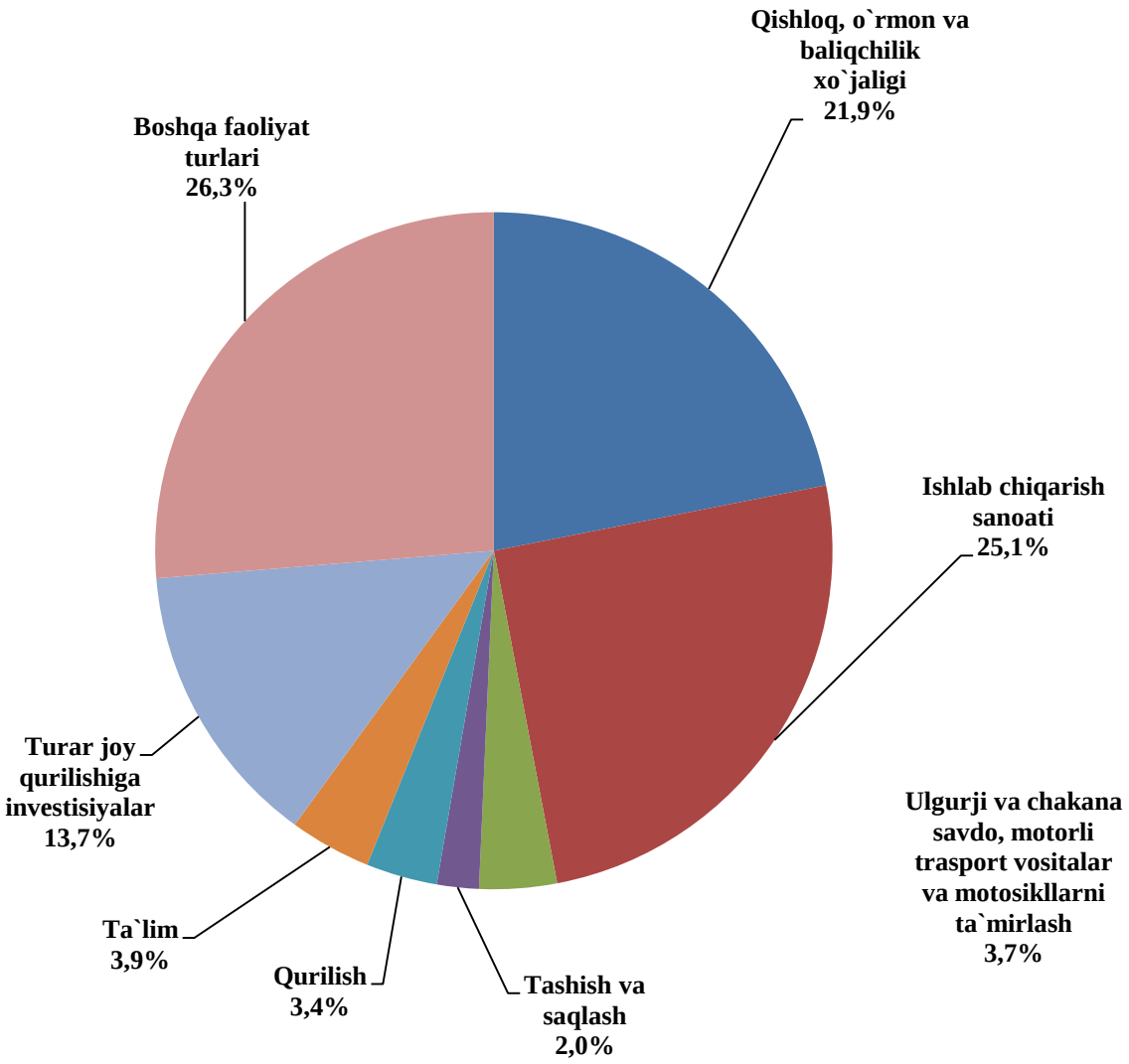

Asosiy kapitalga kiritilgan xorijiy investitsiya va kreditlar

2019 yilning yanvar – dekabr oylarida 2350,1 mlrd.so‘m (dollar ekvivalentida 267,7 mln.AQSH doll.) yoki o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 831,5 foiz asosiy kapitalga xorijiy investitsiya va kreditlar o‘zlashtirildi.

Xorijiy investitsiya va kreditlarning eng katta ulushi Urganch shahrida (29,3 %), Xonqa tumanida (13,1 %), Xiva shahrida 8,9 % kuzatildi.

Xorijiy investitsiyalarni o‘zlashtirish, kreditlarni qo‘shgan holda

	Xorijiy investitsiyalar o‘zlashtirildi, mlrd. so‘m		*Xorijiy investitsiyalar, nisbatan % da*	
	jami	*shu jumladan, kreditlar*	*jamiga*	*asosiy kapitalga investitsiyalar*
Xorazm viloyati	**2350,1**	**1118,0**	**100,0**	**42,2**
shahar va tumanlar:				
Urganch sh.	688,1	511,0	29,3	43,6
Xiva sh.	210,2	36,4	8,9	65,3
Bog‘ot	169,6	79,7	7,2	34,6
Gurlan	117,0	47,9	5,0	42,4
Qo‘shko‘pir	140,9	34,7	6,0	46,8
Urganch	192,6	64,0	8,2	42,2
Xazorasp	131,9	18,2	5,6	34,8
Xonqa	308,4	205,4	13,1	58,7
Xiva	90,4	19,8	3,9	37,6
Shovot	48,1	17,5	2,1	16,6
Yangiariq	111,4	23,4	4,7	29,1
Yangibozor	141,5	60,0	6,0	43,2

Xorijiy investitsiya va kreditlarning jami asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalardagi ulushi 42,2 foizni tashkil qildi.

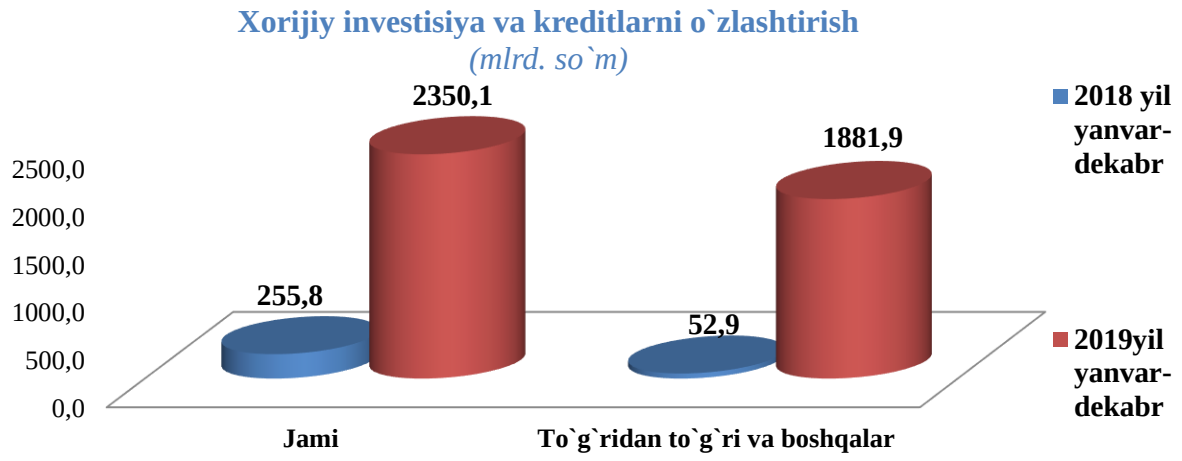

Jami o‘zlashtirilgan xorijiy investitsiya va kreditlarni 19,9 foizi, ya’ni 468,1 mlrd.so‘m (54,8 mln.AQSH doll.) O‘zbekiston Respublikasi kafolati ostidagi xorijiy kreditlar, 80,1 foizi xorijiy investitsiyalar 1881,9 mlrd. so‘m (212,9 mln.AQSH doll.), shundan to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar 1142,8 mlrd. so‘m (129,4 mln. AQSH doll.)ni tashkil qildi.

Ijtimoiy soha ob’ektlarini qurish

2019 yil yanvar-dekabr oylarida umumiy maydoni 694,6 ming kv.m. bo‘lgan 3461 ta (2018 yilning yanvar-dekabriga nisbatan 91,1 foiz) shu jumladan qishloq joylarida 558,3 ming kv.m.(96,4 foiz) uy-joy foydalanishga topshirildi. Turar joy qurilishiga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 763,6 mlrd. so‘mni yoki jami investitsiyalardagi ulushi 13,7 foizni tashkil qildi.

2019 yil yanvar – dekabr oylarida ishga tushirilgan turar joylar

	Barcha moliyalashtirish hisobidan:			
	Ishga tushirildi		*Ulardan yakka tartibdagi turar joylar*	
	ming kv.metr	*2018 yil mos davriga nisbatan foizda*	*ming kv.metr*	*2018 yil mos davriga nisbatan foizda*
Xorazm viloyati	**694,6**	**91,1**	**581,3**	**94,5**
Shahar va tumanlar:				
Urganch sh.	103,2	85,5	68,7	85,3
Xiva sh.	16,5	40,2	16,5	43,7
Bog‘ot	42,4	66,8	36,5	67,1
Gurlan	64,7	88,8	57,5	90,5
Qo‘shko‘pir	72,6	99,4	62,7	93,3
Urganch	80,2	155,1	59,1	164,0
Xazorasp	46,5	322,9	41,2	22,4 m.
Xonqa	30,6	34,8	24,0	30,2
Xiva	36,7	99,3	26,3	134,0
Shovot	45,2	58,9	40,7	63,3
Yangiariq	77,6	156,1	74,2	178,0
Yangibozor	78,4	105,5	73,9	108,0

Yangi qurilish va rekonstruksiya hisobiga turar joylar va ijtimoiy ob'ektlarni ishga tushirish

	Barcha moliyalashtirish hisobidan:			
	Ishga tushirildi		*2018 yilning mos davriga nisbatan foizda*	
	jami	*shu jumladan qishloq joylarida*	*jami*	*shu jumladan qishloq joylarida*
Turar joylar umumiy maydoni, ming kv.metr	**649,6**	**558,3**	**91,1**	**96,4**
ulardan:				
yakka tartibdagi turar joylar	581,3	484,5	94,5	97,9
Namunaviy loyihalar asosida qurilgan yakka tartibdagi turar joylar	84,3	73,8	97,9	87,8
Poliklinikalar (QVPlarni qo'shgan holda), qatnov	300	100	-	-
Umumta'lim va ixtisoslashtirilgan maktablar, o'quvchi o'rni	9895	6296	-	-
Suv tarmog'i, km	915,5	414,0	3,6 m.	175,1
Gaz tarmog'i, km	-	-	-	-

Kommunal qurilish sohasida 915,5 km uzunlikdagi ichimlik suvi(jumladan qishloq joylarda 414,0 km) ishga tushirildi, bu 2018 yilning yanvar-dekabriga nisbatan mos ravishda 3,6 martaga oshdi.

Ichimlik suvi tarmoqlari qurilishiga jami mablag'lari hisobiga 139862,8 mln.so'm miqdorida investitsiyalar o'zlashtirildi.

Gaz tarmoqlari qurilishiga 2019 yilning yanvar-dekabr oylarida investitsiyalar o'zlashtirilmadi.

Qurilish ishlari

2019 yil yanvar-dekabr oylarida 2612,3 mlrd. so‘mlik qurilish ishlari bajarilib, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 124,9 foizni tashkil etdi.

Shahar va tumanlar kesimida qurilish ishlari o‘sish sur’ati

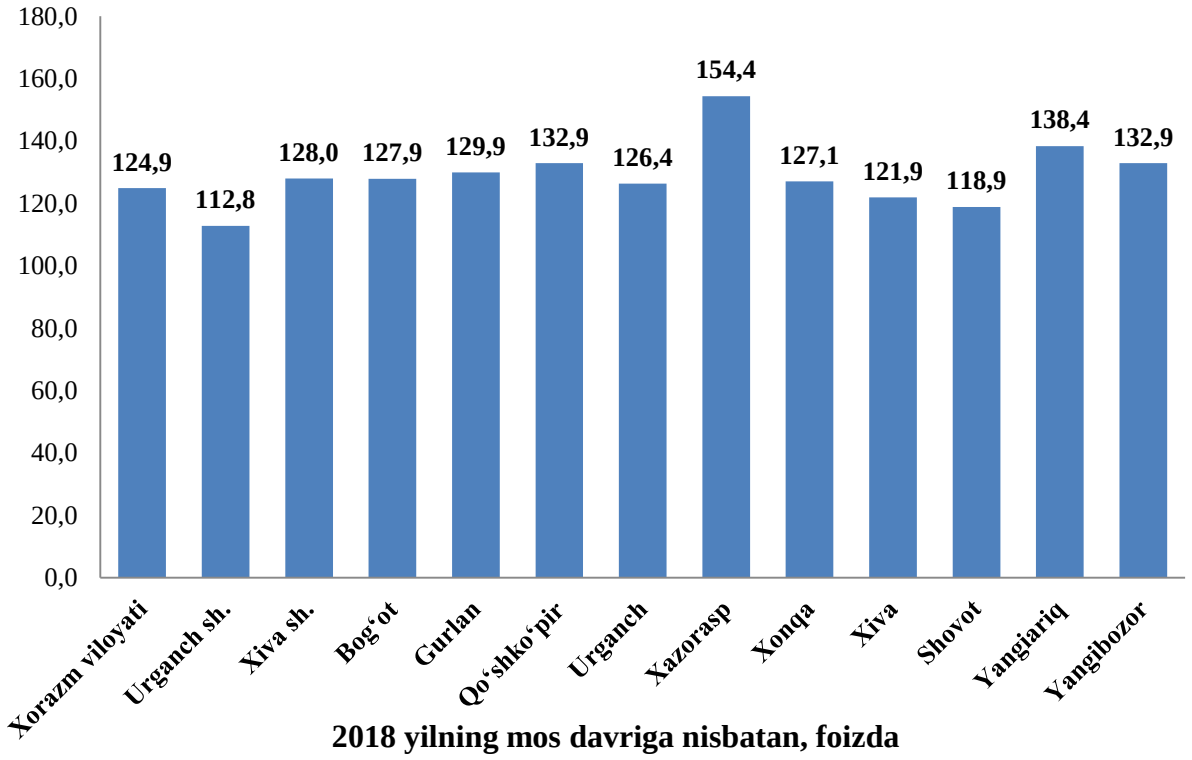

Qurilish ishlari bo‘yicha yuqori o‘sish sur’atlari Xazorasp tumani (154,4 foiz), Yangiariq tumani (138,4 foiz) va Yangibozor tumanlarida (132,9 foiz) kuzatildi.

Aholi jon boshiga qurilish ishlari hajmi
(ming so`mda)

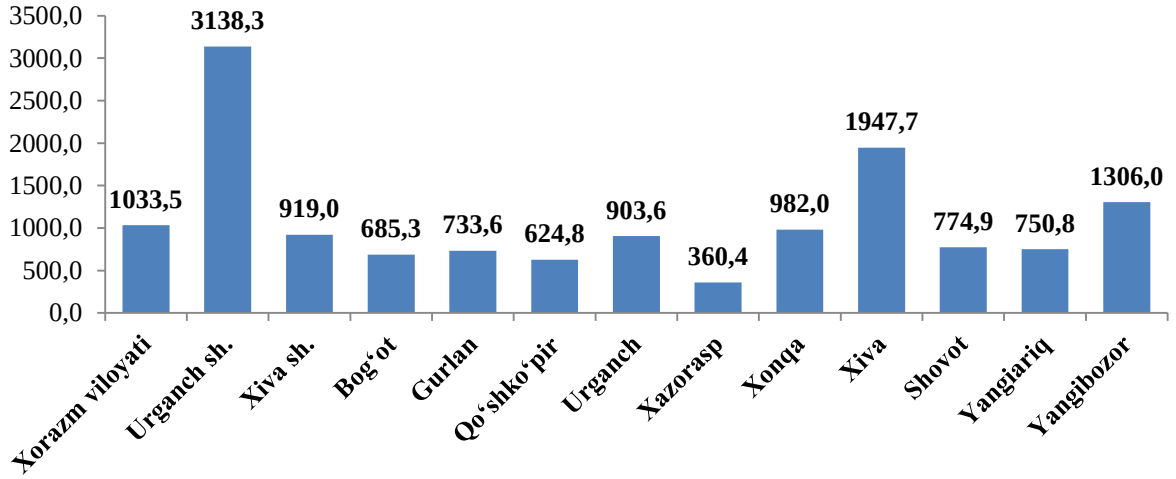

Mulkchilik shakllari bo‘yicha qurilish ishlari tarkibi

	yanvar–dekabr	
	2018 y.	*2019 y.*
Qurilish ishlari, *mlrd. so‘m*	1878,3	2612,3
shu jumladan:		
davlat	149,7	181,2
nodavlat	1728,6	2431,1

Nodavlat mulkchilik shaklidagi tashkilotlar tomonidan 2431,1 mlrd. so‘mlik qurilish ishlari amalga oshirilib, jami qurilish ishlari hajmidagi ulushi 93,1 foizni (2018 yil yanvar-dekabriga nisbatan o‘sish sur’ati 126,2 foizni) tashkil qildi.

Hududlar kesimida qurilish ishlari mulkchilik shakllari bo‘yicha

	Jami, mlrd.so‘m	*shu jumladan mulkchilik shakllari bo‘yicha, jami hajmga nisbatan foizda*	
		davlat	*nodavlat*
Xorazm viloyati	**2612,3**	**6,9**	**93,1**
Urganch sh.	570,7	11,5	88,5
Xiva sh.	106,6	8,5	91,5
tumanlar:			
Bog‘ot	151,6	10,7	89,3
Gurlan	149,4	6,0	94,0
Qo‘shko‘pir	147,2	7,7	92,3
Urganch	246,6	4,8	95,2
Xazorasp	153,5	4,9	95,1
Xonqa	251,8	2,3	97,7
Xiva	373,8	0,0	100,0
Shovot	173,1	9,3	90,7
Yangiariq	126,2	4,6	95,4
Yangibozor	161,9	13,9	86,1

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha qurilish ishlari hajmi (*mlrd. so‘m*)

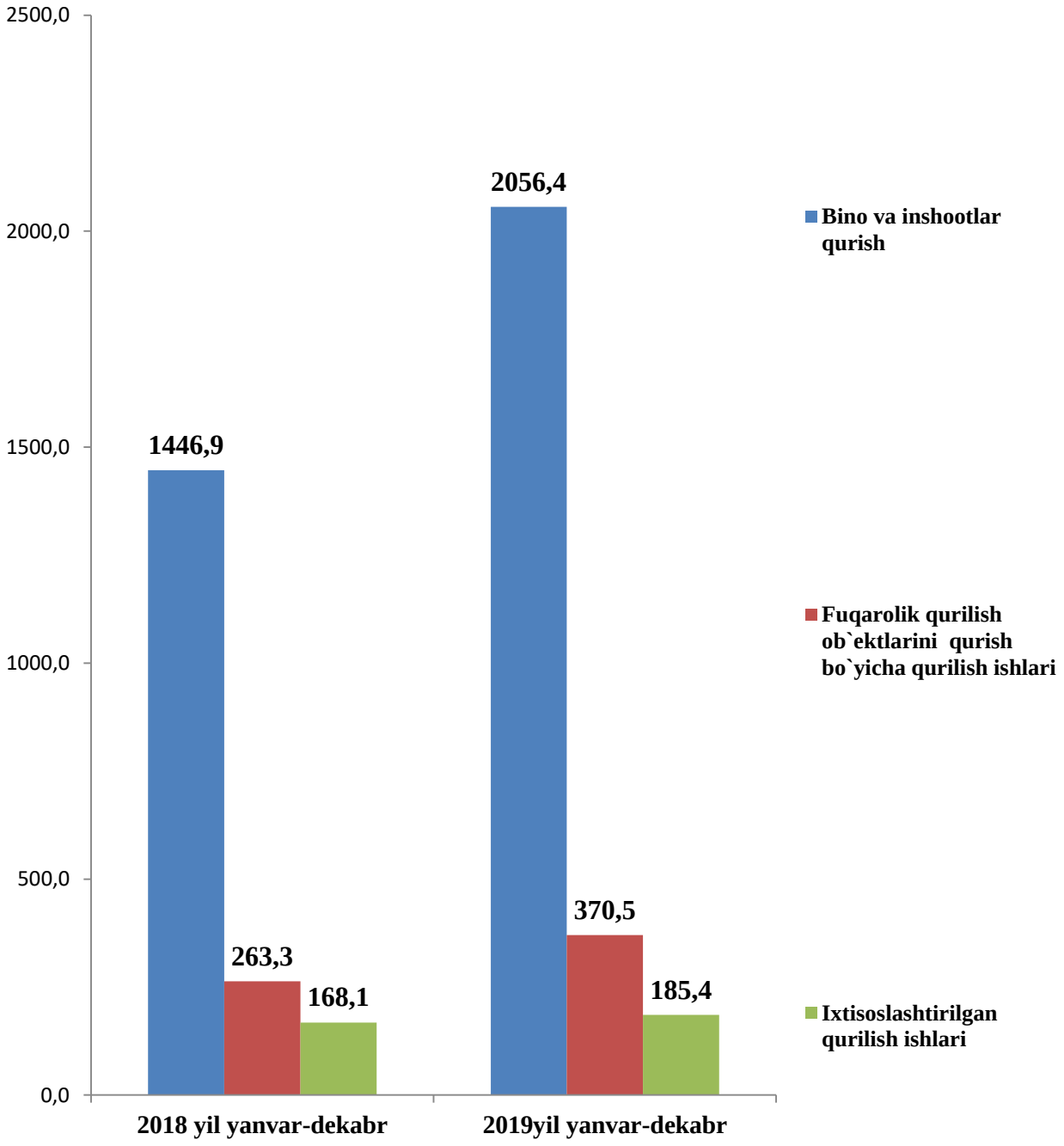

Qurilish ishlari umumiy hajmining 78,7 foizi binolar va inshootlarni qurish bo‘yicha qurilish ishlari, 14,2 foizi fuqarolik qurilishi ob’ektlarini qurish bo‘yicha qurilish ishlari va 7,1 foizi ixtisoslashtirilgan qurilish ishlariga to‘g‘ri keldi. SHu jumladan, umumiyhajmdan 82,0 foizi yangi qurilishhajmiga to‘g‘ri keladi.

Shahar va tumanlar kesimida iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha qurilish ishlari hajmi(*mlrd. so‘m)*

	Qurilish ishlari, xizmatlar jami	*shu jumladan iqtisodiy faoliyat turlari:*		
		Bino va inshootlar qurilishi	*Fuqarolik qurilishi ob’ektlari*	*Ixtisoslashtirilgan qurilish ishlari*
Xorazm viloyati	**2612,3**	**2056,4**	**370,5**	**185,4**
Urganch sh.	570,7	437,6	101,7	31,4
Xiva sh.	106,6	84,7	14,2	7,7
tumanlar:				
Bog‘ot	151,6	124,1	23,1	4,4
Gurlan	149,4	128,6	13,7	7,1
Qo‘shko‘pir	147,2	117,0	11,2	19,0
Urganch	246,6	183,7	51,7	11,2
Xazorasp	153,5	134,0	12,8	6,7
Xonqa	251,8	172,8	27,6	51,4
Xiva	373,8	278,4	74,6	20,8
Shovot	173,1	143,5	23,1	6,5
Yangiariq	126,2	114,6	8,0	3,6
Yangibozor	161,9	137,4	8,8	15,7

Viloyatda bajarilgan qurilish ishlarining iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha asosiy qismi bino va inshootlar qurilishi (2056,4 mlrd.so‘m) ga to‘g‘ri kelib, viloyat umumiy hajmida 78,7 foizni tashkil qildi.

Shu bilan birga, fuqarolik qurilishi (370,5 mlrd. so‘m) ob’ektlari bo‘yicha bajarilgan qurilish ishlari viloyat umumiy hajmining 14,2 foizni hamda ixtisoslashtirilgan qurilish (185,4 mlrd. so‘m) ishlari 7,1 foizni tashkil etdi.

Statistik ko‘rsatkichlarga izohlar

Nomoliyaviy aktivlarga kiritilgan investitsiyalar – bu real mablag‘larni yaratishga yo‘naltirilgan investitsiyalar bo‘lib, quyidagilarni o‘z ichiga oladi: asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar, kapital ta’mirlashga xarajatlar, nomoddiy aktivlarga kiritilgan investitsiyalar (patentlar, litsenziyalar, dasturiy mahsulotlar, er maydonlaridan va tabiiy resurslardan foydalanish huquqlari va boshqalar).

Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalarga- barcha turdagi qurilish ishlariga qilingan xarajatlar; asbob-uskunalarni montaj qilish bo‘yicha xarajatlar; mashina, asbob-uskunalar (montaj talab etiladigan va talab etilmaydigan), transport vositalari, jihoz va xo‘jalik inventarini sotib olish; boshqa kapital ishlar va xarajatlar kiradi. Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar hajmlari to‘g‘risidagi ma’lumotlar, ilgari boshqa tashkilotlarning asosiy fondlarida hisobga olingan asbob-uskunalar, binolar va inshootlar (yoki ularning ehtiyot qismlari)ni sotib olishga qilingan xarajatlarsiz keltirilgan.

Chet el investitsiyalari – asosan kelgusida foyda olish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi hududidagi korxona va tashkilotlarga kiritilgan chet el kapitali.

Investorlar – yuridik va jismoniy shaxslar bo‘lib, qarorlarni qabul qiluvchi va o‘z mablag‘lari, qarz mablag‘lari yoki jalb qilingan mablag‘larni investitsiya ko‘rinishida investitsion loyihalarga kiritishni amalga oshiruvchi hamda ulardan maqsadli foydalanilishini ta’minlab beruvchi investitsion faoliyat sub’ektlari hisoblanadi.

To‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar – bu korxonaga to‘liq egalik qiluvchi yoki korxona aksionerlik kapitalining 10 foizidan kam bo‘lmagan qismini nazorat qiluvchi, ya’ni korxonani boshqarishda ishtirok etish huquqigi ega bo‘lgan, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investor yuridik yoki jismoniy shaxs tomonidan kiritilgan investitsiyalar.

Buyurtmachilar – investitsion jarayonning qatnashchilari. Buyurtmachi sifatida investorning o‘zi, shuningdek investor tomonidan amaldagi korxonalarni, binolarni, inshootlarni yangi qurilishi, qayta ta’mirlash, kengaytirish va texnik qayta qurollantirishni amalga oshirishlari uchun vakil etib tayinlangan jismoniy va yuridik shaxslar faoliyat ko‘rsatishlari mumkin. SHu bilan birga buyurtmachi investitsion jarayon qatnashchilarining tadbirkorlik va boshqa faoliyatiga, agarda ular orasidagi shartnomada nazarda tutilmagan bo‘lsa aralashmasliklari lozim.

Pudratchi – kapital qurilish uchun pudrat shartnomasi asosida bino va inshootlarni qurish bo‘yicha qurilish-montaj, qayta ta’mirlash, kapital ta’mirlash hamda texnologik va boshqa uskunalarni montaj qilish, sozlash va boshqa pudrat ishlarini bajarish bilan shug‘ullanadi.